

Anmeldelser

Tips om medisinsk litteratur, andre bøker, filmer og elektroniske medier som bør anmeldes, sendes tidsskriftet@legeforeningen.no

Å mestre uhelbredelig kreft

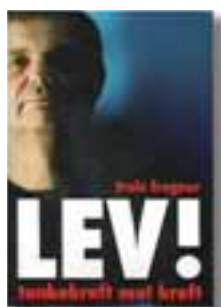
Truls Frogner

LEV! tankekraft mot kreft

217 s, ill. Horten: Publicom forlag, 2006.

Pris NOK 349

ISBN 82-92-52609-9

Hva gjør man når uhelbredelig kreft plutselig konfronter en med døden? Når man er 56 og målet var å bli 100? Protesterer? Forfatteren Truls Frogner er en ressurssterk person. Han er konserndirektør i Man-

power og har hatt sentrale verv i flere offentlige organisasjoner. Høsten 2004 fikk han endetarmskreft med leverspredning – med antydning levetid ett år. Via sjokk, et liv snudd opp ned, angst og fortvilelse, gråt, vemod på grensen til selvmedlidenhet, klarte han å manøvrere seg tilbake til et godt liv ved hjelp av tankekraft *mot kreft*. Men han slapp skolemedisinen til med cellegift og kirurgi, avviste alternativ medisin uten å ignorere den (sverger til hoppemelk). Han opplevde både «mirakelet» og tilbakefallet. I dag har han fortsatt et godt liv.

Forfatteren sier at «vår sunne trang til å dokumentere bør ikke overstyre det faktum at tilværelsen består av fenomener som ikke fanges inn av tall». Utvilsomt finnes det mye utenfor skolemedisinen som kunne ha hjulpet mange dersom den var bedre avgrenset. Mangel på beviskraft svekker ikke tankekraften.

Hva er tankekraft? Kreft gjør pasienten til analfabet. Det er så mye man ikke forstår. Et mylder av tanker og spørsmål som farer forbi i det mentale kaos, krever evne til å fange opp for analyse. Filosofering og eksistensielle refleksjoner som: du skal dø, du skal leve, hvorfor akkurat meg (hvorfor ikke?), hva er kroppen min, hva er døden, hva er etterpåk? Hardt og smertefullt arbeid trengs. Men forfatteren har evnen til å se galgenhumoristisk på sin situasjon – *det latenterlige alvor*. Frogner er ikke religiøs, men kjærligheten blir hans Gud. Han snakker med kreftcellene: Hvis dere vinner, så taper dere, og han forsøker å oppnå kompromiss.

Forfatteren deler skjebne med tusener av nye nordmenn hvert år, og nye tusener vil

følge. Alle kan mobilisere fra sin personlige tankekraft. Gå i deg selv og se hva du finner. Boken kan hjelpe de med startvansker på rett vei. Tankekraft knuser forestillingen om at det ikke nytter.

Kan leger lære noe av boken? Leger bør kunne leve seg inn i pasienters situasjon, forstå deres tanker, uten å kreve skolemedisinsk dokumentasjon.

Boken er både en fagbok, et politisk innlegg og en personlig historie illustrert fra forfatterens fotoalbum. Det myldrer litt for mange tanker noen ganger, og tankekraften blir noen ganger til tankeflukt. Selv om boken ville være tjent med strammere redigering, er den viktig og vil bli lest av mange.

Stig Ottesen

Kompetansesenter for lindrende behandling
Ullevål universitetssykehus

Genterapi mot kreft

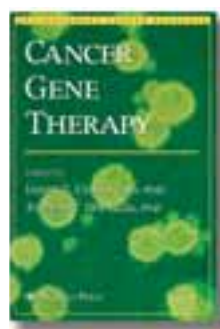
David T. Curiel, Joanne T. Douglas

Cancer gene therapy

489 s, tab, ill. Totowa, NJ: Humana Press, 2005.

Pris USD 165

ISBN 1-58829-213-4

Genterapi har i mer enn 10 år vært et forskningsfelt forbundet med forhåpninger og skuffelser, i likhet med mange andre nye fagfelt. Boken omhandler dette fagfeltet, og inneholder 29 kapitler som i detalj beskriver ulike mulig-

heter og strategier for genterapi. Genterapi er imidlertid ikke et godt definert fagfelt – og boken reflekterer dette. Boken blir derfor omfattende og detaljert, og egner seg ikke som en oversikt for den som ønsker en lettest presentasjon av ulike former for genterapi.

Boken starter med et kapittel om fagfeltets historie, og inneholder videre kapitler som gir bakgrunnsinformasjon for fagfeltet genterapi. Ulike vektorer for genoverføring er naturlig nok omfattende beskrevet, spesielt gjelder dette de virale vektorene med hovedtyngden på såkalte onkolytiske virus. Det er også med kapitler som beskriver bio-

logiske mekanismer som kan være mulige mål for fremtidig genterapi, samt et om regulatoriske aspekter ved fagfeltet. Selv om bakgrunnen for de regulatoriske aspektene i stor grad retter seg mot amerikanske bestemmelser og myndigheter, oppleves dette også relevant for forskere i andre land som er interessert i fagfeltet.

Boken utgjør en meget komprimert og oppdatert kunnskapsbase om genterapi mot kreft og er nyttig for lesing/oppslag av enkeltemner. Den henvender seg i stor grad til fagpersonale med solid biomedisinsk bakgrunn som ønsker opplysninger om spesielle emner. Om den hadde vært noe mindre detaljert og mer lettfattelig skrevet, kunne den ha nådd et større publikum, men dessverre...

Olav Engebråten

Medikamentell behandling
Radiumhospitalet

Økt kunnskap om smerte

Harold Merskey, John D. Loeser,
Ronald Dubner

The paths of pain

549 s, tab, ill. Seattle, WA: IASP Press, 2005.

Pris USD 65

ISBN 0-931092-56-6

Dette er en perle av en bok om den store veksten de siste tre tiårene i kunnskap og erfaring innen smertefysiologi og behandling av akutt og kronisk smerte. Boken er skrevet i anledning den 11. verdenskonferansen om smerte i august

2005, 30 år etter den første verdenskonferansen og danningen av The International Association for the Study of Pain (IASP). De tre redaktørene, en psykiater, en nevrokirurg og en tannlege og nevrofysiolog har redigert 32 kapitler skrevet av 50 fremtredende vitenskapsmenn innen molekylærbiologi, genetik, nevroanatomi, nevrofysiologi, nevrologi, farmakologi, psykologi, anestesologi og klinikere fra andre fagfelt med smerte som en viktig del av sin kliniske hverdag. Gode og informative tilbakeblikk og overblikk over status i dag gjør boken

verdifull for alle som er interessert i smerter og smertebehandling. En rekke vanlige smertetilstander er omtalt, slik som nevrologiske smerter etter slag og andre nevrologiske tilstander, hodepine/migrene, nakke-skulder-smerte, lumbale ryggmerter og fibromyalgi. Flere av kapitlene diskuterer kunnskapsgrunnlag for behandlingsmetoder, som for eksempel elektrisk nevrostimulering, opioide analgetika, nerveblokader, psykologiske tilnærminger, kognitiv atferdsterapi samt behandling ved multidisiplinære smerteklinikker.

Denne boken er en liten gullgrube av informasjon om utviklingen i dette raskt voksende kunnskapsfeltet: Alle leger som har smerte som utfordring i sitt kliniske virke, vil finne noe av interesse i denne boken fra The International Association for the Study of Pain.

Harald Breivik

Anestesiavdelingen
Rikshospitalet-Radiumhospitalet

Minimalt invasiv kirurgi

Mark A. Talamini

Advanced therapy in minimally invasive surgery

366 s, tab, ill. London: BC Decker, 2006.

Pris USD 199

ISBN 1-55009-238-3

Dette er en relativt kort, men informativ bok som vektlegger en praktisk tilnærming til en rekke minimalt invasive kirurgiske prosedyrer. Boken er delt i seks hovedavsnitt, der det første avsnittet består av kapitler

som omhandler mer generelle prinsipper og forskjellige teknikker. Bruk av ulike energikilder (f.eks. diatermi, argonlaser, ultrason, ablative teknikker) blir nevnt, aspekter ved anestesi og leie av pasienten drøftes, og ulike hensyn og prinsipper knyttet til operasjonsteknikk belyses. Minimalt invasive teknikker i relasjon til telemedisin blir også nevnt. I de neste tre hovedavsnitt blir en rekke, og nå stort sett velkjente, minimalt invasive inngrep og prosedyrer relatert til organer i øvre gastrointestinalkanal, innen lever-galle-pancreas-kirurgi (inkl. laparoskopisk leverreseksjon) og innen kolorektalkirurgien beskrevet. Laparoskopisk nefrektomi, adrenalectomi samt laparoskopisk operasjon for ventral hernie og lyskebrokk omtales. Det er også et kapittel om laparoskopisk behandling av aortaaneurismer, om duktoskopi ved mammalidelser og et om laparoskopisk evaluering av abdominal trauma.

Innholdet i denne boken spenner vidt rent tematisk. Dette blir både en styrke og en svakhet. Bokens format begrenser selvsagt omfanget av hvert tema, og noen vil nok savne en mer dyptgående fremstilling av de prosedyrer man selv er opptatt av eller ønsker å lære enda mer om. Teksten er stort sett konsis og klar, og kapitlene er godt illustrert, med noe varierende kvalitet på bildene. Med så mange forfattere blir det noe overlapping, men ikke mer enn man godt kan akseptere. En rekke praktiske sider ved minimalt invasiv kirurgi (f.eks. portplasseringer, antall porter, suturteknikk) er preget av ulike «skoler». Forfatterens synspunkter er, naturlig nok, først og fremst preget av egen personlig erfaring, men med greie henvisninger til litteraturen. Referansene er stort sett godt oppdaterte.

Det medfølger en CD med klipp fra ulike operative prosedyrer. Noen av disse er gode, men kvaliteten både teknisk og pedagogisk er litt ujevn. Som en generell orientering om prinsipper og ulike muligheter innenfor minimalt invasiv kirurgi vil denne boken være nyttig for kirurger, og i særlig grad gastroenterologiske kirurger, på ulike trinn i sin utdanning – og etterutdanning. Solid innbinding, mange fargeillustrasjoner og medfølgende CD gjør at bokprisen blir relativt høy – men kompetanse koster.

Jon Arne Søreide

Kirurgisk avdeling
Stavanger universitetssjukehus

Kortfattet om laserbehandling

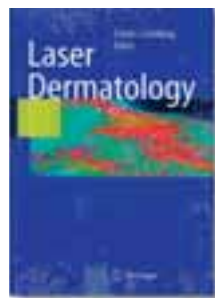
David J. Goldberg

Laser dermatology

126 s, tab, ill. Heidelberg: Springer, 2005.

Pris EUR 107

ISBN 3-540-21277-9

Boken gir en kortfattet elementær innføring i bruk av laserbehandling innen dermatologien. Den burde være nyttig for helsepersonell som ønsker en kortfattet oppdatering.

I første del redegjøres det lettfattelig

for laserfysikk og ikke minst sikkerhetsregler for helsepersonell som skal utføre laserbehandling. De forskjellige lasersystemer omtales, og en illustrativ tabell definerer de vanligste begreper innen laserterminologien.

I neste del forklares i detalj de forskjellige lasere som kan brukes i behandlingen av vaskulære lesjoner. Kapitlet er velskrevet, med gode fargeillustrasjoner. Behandlingen av de forskjellige brunlig pigmenterte lesjonene samt tatovering gjennomgås. Forfattere

ren er nøktern i sin omtale av behandlingseffekten ved noen av disse lesjonene.

Laserbehandling av økt hårvekst er også viet et eget kapittel, og forfatteren redegjør for de forskjellige lasere som brukes. Fotodynamisk behandling (PDT) med både aminolevulinsyre (ALA) og metylestere av aminolevulinsyre som Photocure produserer, omtales med gode illustrasjoner.

Boken er lettfattelig skrevet, og de mange gode fargebildene gjør den morsom å lese. Målgruppen er helsepersonell uten forhåndskunnskap innen dette fagfeltet. Det drives mye useriøs laserbehandling av forskjellige hudlidelser i Norge. Det stilles ingen krav til autorisasjon for å utføre dermatologisk laserbehandling. Enhver helsearbeider som arbeider innen dette fagfeltet, burde kjenne til det som presenteres i denne boken, ikke minst de sikkerhetsmessige aspektene.

Nils-Jørgen Mørk

Hudavdelingen
Rikshospitalet

Globalt samarbeid for bedre helse

Verdens helseorganisasjon

Working together for health

The world health report 2006. 209 s, tab, ill.

Genève: WHO, 2006. Pris CHF 40

ISBN 92-4-156317-6

I årets rapport om verdens helse fra Verdens helseorganisasjon (WHO) beskrives blant annet den store mangelen på helsepersonell i verden. Mangelen er særlig stor i Afrika. Mens Afrika sør for

Sahara har en firedel av verdens sykdomsbyrde, har kontinentet bare 4 % av verdens helsepersonell og bare 1 % av ressursene som brukes på helse. Dårlige muligheter til utdanning, dårlig lønns- og arbeidsforhold og sosial uro fører til at mange helsearbeidere flykter til rikere land. Det er et dystert scenario som beskrives i rapporten, og mangelen på helsepersonell går ut over livsviktige helseprogrammer.

Verdens helseorganisasjonen har regnet ut at verden trenger fire millioner leger, sykepleiere og jordmødre. Problemet er særlig stort og akutt i Afrika sør for Sahara. Afrika alene trenger 2,3 millioner helsearbeidere. Mange av helsearbeiderne er døde av AIDS, og flere har emigrert til rikere land, blant dem vestlige land og Australia. Rapporten oppfordrer de rike landene om å endre sin rekrutteringspolitikk.

Rapportens styrke er analysen av den nåværende situasjonen. Den er imidlertid noe svakere på å anbefale løsninger. Den